

Kolejny etap konsolidacji rosyjskiego systemu instytucji bezpieczeństwa?

Piotr Żochowski

19 września dziennik *Kommiersant* opublikował artykuł pt. „Ministerstwo nadzwyczajnych pełnomocnictw”, który ma charakter przecieku kontrolowanego i zapowiada zakrojoną na szeroką skalę reorganizację rosyjskiego systemu bezpieczeństwa. Jeszcze przed wyborami prezydenckimi w 2018 roku ma powstać Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego, w skład którego, oprócz Federalnej Służby Bezpieczeństwa, ma wejść Służba Wywiadu Zagranicznego i Federalna Służba Ochrony. Komitet Śledczy FR zostanie ponownie włączony do Prokuratury Generalnej. Likwidacji ma ulec Ministerstwo ds. Nadzwyczajnych, którego aktywa ma przejąć Ministerstwo Obrony (obrona cywilna) i MSW (służby ratownicze). Samodzielną strukturą pozostanie Służba Bezpieczeństwa Prezydenta. Według *Kommiersanta* reorganizację poprzedzą zmiany na stanowiskach szefów obecnie istniejących służb (m.in. dymisja szefa Komitetu Śledczego Aleksandra Bastrykina).

Komentarz:

- Obecnie za bezpieczeństwo wewnętrzne państwa odpowiadają głównie trzy instytucje – Federalna Służba Bezpieczeństwa, Federalna Służba Ochrony i nowo powstała FSWGN. Kompetencje resortu spraw wewnętrznych zostały ograniczone do nadzoru nad strukturami policyjnymi zajmującymi się ochroną porządku publicznego i zwalczaniem przestępczości pospolitej. W tym schemacie organizacyjnym FSB, ze względu na posiadane kompetencje (m.in. ochrony kontrwywiadowczej innych struktur siłowych włącznie z Siłami Zbrojnymi FR i FSGN), ma pozycję dominującą.
- Informacje zawarte w artykule *Kommiersanta* wpisują się w obserwowaną od początku br. serię przecieków zapowiadających restrukturyzację systemu instytucji bezpieczeństwa w Rosji. Towarzyszy temu, akceptowany przez Kreml, wzrost aktywności FSB, która w ostatnim czasie podejmuje szereg działań operacyjnych przeciwko skorumpowanym funkcjonariuszom MSW, Komitetu Śledczego czy Federalnej Służby Celnej. Działania te świadczą, że FSB zaczyna odgrywać główną rolę nadzorczą w systemie bezpieczeństwa państwa i dąży do wzmocnienia swoich struktur. Realizację tych ambicji ułatwia kryzys gospodarczy, wymuszający cięcia budżetowe i zmiany instytucjonalne. Dotychczas w ramach dokonywanych zmian utworzono w kwietniu br. Federalną Służbę Wojsk Gwardii Narodowej (FSWGN), włączono do MSW Federalną Służbę Kontroli Obrotu Narkotykami i Federalną Służbę Migracyjną.

- Przedstawiony przez *Kommiersanta* wariant rozwoju sytuacji można uznać za wiarygodny w zakresie ograniczenia samodzielności Komitetu Śledczego czy podziału resortu ds. sytuacji nadzwyczajnych między MO i MSW. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że w najbliższym roku dojdzie do zmian kadrowych (m.in. zostanie powołany nowy szef Służby Wywiadu Zagranicznego i ew. nastąpią zmiany w kierownictwie FSB). Za mniej prawdopodobne należy uznać pozbawienie samodzielności Służby Wywiadu Zagranicznego, jak i radykalne osłabienie Federalnej Służby Ochrony, choć uwzględniając proces umacniania się FSB jako służby odpowiadającej za stabilność systemu politycznego, nie jest wykluczone przejście przez nią Federalnej Służby Łączności Specjalnej (obecnie w składzie FSO).